

FM: Spēcīgs iekšējais pieprasījums nodrošina strauju ekonomikas izaugsmi

Publicēts: 30.11.2018.

Latvijas iekšzemes kopprodukts (IKP) šā gada trešajā ceturksnī ir uzrādījis strauju izaugsmi, salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo ceturksni pēc sezonāli un kalendāri neizlīdzinātiem datiem pieaugot par 4,7%, liecina jaunākie Centrālās statistikas pārvaldes publicētie dati. Salīdzinot ar IKP ātro novērtējumu, kurš tika publicēts pirms mēneša, izaugsmes temps tikai nedaudz koriģēts uz leju – par 0,1 procentpunktu. Arī ceturkšņa griezumā Latvijas ekonomika ir strauji augusi – par 1,7% pēc sezonāli un kalendāri izlīdzinātiem datiem.

Latvijas ekonomisko izaugsmi 2018. gada trešajā ceturksnī noteica spēcīgs iekšējais pieprasījums, privātajam patēriņam gada griezumā pieaugot par 4,7% un sabiedriskam patēriņam augot par 3,5%. Pozitīvo iekšējā patēriņa attīstības dinamiku turpina veicināt straujais atalgojuma pieaugums valstī, vidējai bruto darba samaksai šā gada trešajā ceturksnī salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo ceturksni palielinoties par 8,0%. Attiecīgi, spēcīgus pievienotās vērtības kāpumus uzrādījušas tādas nozares kā informācijas un komunikācijas pakalpojumi (+13,7% gada griezumā), komercpakalpojumi (+4,4%), izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumi (+4,1%), kā arī sabiedriskā sektora sniegtie pakalpojumi, kas tiek nodrošināti Latvijas iekšējā tirgū. Tomēr vāju pieaugumu 0,6% apmērā, uzrādīja tirdzniecības nozare, ko negatīvi ietekmējuši vairumtirdzniecības rezultāti, kamēr mazumtirdzniecībā tika reģistrēta mērena, toties stabila izaugsme.

Investīciju kāpums trešajā ceturksnī bija nozīmīgs, lai gan augstās pērnā gada bāzes dēļ pakāpeniski samazinās. Tādējādi ieguldījumi bruto pamatkapitāla veidošanā bija par 13,2% augstāki nekā pirms gada, ko pozitīvi ietekmēja gan Eiropas Savienības (ES) fondu investīciju ieplūde, gan augošās privātās investīcijas. Pieaugošā investīciju plūsma atspoguļojas būvniecības datos, šā gada trešajā ceturksnī sektora pievienotajai vērtībai palielinoties par 10,3%. Šis pieaugums ir ievērojami zemāks nekā iepriekšējos divos ceturkšņos uzrādītais, kad nozares izaugsme bija pārsniegusi 30%. Jāatzīmē, ka šī izaugsme ir sasniegta uz samērā augstas pērnā gada bāzes fona un šobrīd būvniecībā ir vērojams ļoti augsts izlaides līmenis. Sagaidāms, ka nākamajā ceturksnī izaugsme būvniecībā būs trešā ceturkšņa pieauguma līmenī, izaugsmes tempiem kļūstot vēl mērenākiem 2019. gadā.

Savukārt ārējās vides situācija bijusi mazāk labvēlīga eksporta attīstībai, preču un pakalpojumu eksportam šā gada trešajā ceturksnī palielinoties vien par 1,0% salīdzinājumā ar 2017. gada trešo ceturksni. Tādējādi nozīmīgākā Latvijas preču eksporta nozare, apstrādes rūpniecība, uzrādījusi vāju pievienotās vērtības kāpumu 0,8% apmērā. Apstrādes rūpniecības lēno izaugsmi ietekmēja pārtikas produktu ražošanas apjomu kritums, kā arī samazinājums iekārtu un ierīču remonta apakšnozarē, taču šo negatīvo devumu kompensēja pieaugumi kokrūpniecībā un mašīnbūvē.

Tajā pašā laikā transporta un uzglabāšanas pakalpojumi trešajā ceturksnī auguši par 8,2%, ko sekmēja kravu pieaugums dzelzceļā un ostās, kā arī pasažieru skaita kāpums lidostā Rīga un jūras ostās. Pēc negaidīta pieauguma šā gada otrajā ceturksnī, arī trešajā ceturksnī finanšu un apdrošināšanas darbības ir uzrādījušas izaugsmi, nozares pievienotajai vērtībai kāpjot par 2,2%, neskatoties uz sarūkošo nerezidentu biznesa apkalpošanu Latvijas bankās.

Pievienotās vērtības kāpums par 3,3% nekustamo īpašumu nozarē visticamāk saistīts ar pieaugošajiem dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecības apjomiem un jaunizsniegto hipotekāro kredītu pieaugumu.

Kopumā pievienotās vērtības kāpumu 2018. gada trešajā ceturksnī uzrādījušas visas tautsaimniecības nozares, kas liecina par stabilu un visaptverošu ekonomikas izaugsmi. Arī nākamajos periodos sagaidāms izaugsmes tempu pieaugums, un šogad kopumā ekonomikas izaugsme visticamāk pārsniegs Finanšu ministrijas prognozēto 4,2% līmeni. Arī starptautisko institūciju skatījums uz Latvijas ekonomiskās izaugsmes perspektīvām vidējā termiņā ir pozitīvs. Piemēram, Eiropas Komisija (EK) novembra sākumā publicēja atjaunotās ekonomiskās izaugsmes prognozes, Latvijai paredzot izaugsmi šogad 4,1% un 3,2% nākamgad. Jāatzīmē, ka salīdzinājumā ar iepriekšējām EK prognozēm, kas tika publicētas jūlijā, šim gadam prognoze tikusi paaugstināta par 0,8

procentpunktiem, savukārt 2019. gada IKP pieauguma prognoze nav būtiski mainījusies.

Lai arī Latvijas ekonomika šobrīd uzrāda spēcīgu pieaugumu, ārējie riski turpmākai izaugsmei kļūst aizvien aktuālāki, kas atspoguļojās trešā ceturkšņa eksporta vātajos rezultātos. Pieaugošais globālās tirdzniecības saspīlējums, kas izsauc pasaules tirdzniecības apjomu pieauguma tempu sabremzēšanos, kā arī Lielbritānijas izstāšanās no ES, nenoslēdzot abpusēju vienošanos, ir starp biežāk pieminētajiem faktoriem, kas negatīvi ietekmēs arī Latvijas ekonomiku.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-specigs-ieksejais-pieprasijums-nodrosina-strauju-ekonomikas-izaugsmi>